

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๓/๒๕๕๓

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอืดดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายสารินทร์ สะอืดดี ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ให้ผู้บริหารและสมาชิกสภา มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (อบจ. ยะลา) มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๔.๖๕ บาท ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ภายในสามสิบวันทุกครั้ง ที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี ตามมาตรา ๒๕๒ แห่งรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีฯ และไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้อง รวม ๔ ฉบับ คือฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริง

ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ร้องว่า ที่ยื่นบัญชีฯ ถ้าช้ากว่ากำหนดเกินกว่า ๔๐๐ วัน เนื่องจากเข้าใจว่า อบจ. ยะลามีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจาก อบจ. ยะลาแล้ว แต่อ่านข้อความไม่ละเอียด และเข้าใจว่า รายได้ อบจ. ยะลาไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาทมาโดยตลอด จึงมิได้ยื่นบัญชีฯ ต่อมาเมื่อได้รับหนังสือจากสำนักงานของผู้ร้อง ๔ ฉบับ ผู้ถูกร้องก็มิได้แจ้งให้ผู้ใดทราบ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ได้สั่งให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ ตามคำสั่งนายอรรถ หวังอ้อมกลาง ผู้ถูกร้องทราบดีว่า การจงใจไม่ยื่นบัญชีตามกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย จะมีความผิดแต่ที่ไม่ยื่นนั้น

คิดว่ารายได้ของ อบจ. ยะลา ไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่น ไม่ได้ตั้งใจที่จะไม่ยื่นบัญชีฯ เมื่อได้รับหนังสือจาก สำนักงานของผู้ร้องแล้วก็ไม่ดำเนินการใดๆ และไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติม เนื่องจากคิดว่าสำนักงานผู้ร้อง จะแจ้งให้ยื่นบัญชีฯ เนื่องจากรายได้ อบจ. ยะลา ถึงเกณฑ์ต้องยื่นบัญชีฯ ผู้ถูกร้องยังคงมั่นใจว่า ไม่ต้องยื่นบัญชีฯ เพราะรายได้ อบจ. ยะลา ในปี ๒๕๕๒ ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท ที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ ต่อสำนักงานผู้ร้อง เนื่องจากนายก อบจ. ยะลา บอกว่า ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีฯ และต้องทำให้ถูกต้อง ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ ไม่ได้มีการพูดกันเรื่องรายได้อีก ผู้ถูกร้องได้สอบถามเกี่ยวกับรายได้ของ อบจ. ยะลา จากเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องเพื่อมาให้อ้อยคำที่สำนักงานผู้ร้อง จึงเข้าใจว่า ต้องนำเอาเงินสะสมมารวมเป็น รายได้ของ อบจ. ยะลา ด้วย ทำให้รายได้ อบจ. ยะลา เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ในปี ๒๕๕๒ โดยความเข้าใจผิด และมีปัญหาส่วนตัวในครอบครัวที่ต้องดำเนินการทั้งเรื่องที่อยู่อาศัยเรื่องหนี้สิน และ ธุรกิจหลายอย่างที่กำลังถูกฟ้องร้องทำให้ไม่ได้คิดจะหาข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของ อบจ. ยะลา ประกอบ กับนิสัยส่วนตัวจะไม่ค่อยปรึกษาใคร จึงไม่มีใครทราบเรื่องที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ และผู้ถูกร้องก็มิได้ พุดคุยกับใครในเรื่องนี้

ผู้ร้องพิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบ ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่ผู้ถูกร้อง มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่ รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด แม้ว่าสำนักงานผู้ร้องจะได้มีหนังสือแจ้งให้ ผู้ถูกร้องทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผล ที่ยังมีได้ยื่นบัญชีฯ รวม ๔ ครั้ง ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ชี้แจงเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง ครบถ้วน จึงเห็นว่าเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนด เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและส่งสำเนาให้ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ตามที่ผู้ร้องระบุไว้ในรายละเอียดคือ ผู้ถูกร้องทราบเฉพาะรายได้ในแต่ละปีที่น่ามารวมกัน โดยรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท เพราะเข้าใจว่า ไม่เอาเงินสะสมมาคิดรวมเพื่อถือเป็นรายได้ประจำปีด้วย ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาหรือจงใจที่จะไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และไม่เคยปฏิบัติที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายไม่ว่าทางแพ่งหรือทางอาญา ผู้ถูกร้องเพียงแต่เข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาเท่านั้น การแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินล่าช้าต่อผู้ร้องนั้นเป็นไปเพราะความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและผู้ถูกร้องมิได้จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๕๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นกรณีสืบตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นกรณีสืบตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว ตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้อื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ”

มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กำหนดหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

มีข้อต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทราบหรือไม่ว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง ตามคำชี้แจงของผู้ร้องอ้างว่า ที่ยื่นบัญชีฯ ถ้าช้ากว่ากำหนดเกินกว่า ๔๐๐ วัน เนื่องจากเข้าใจว่า อบจ. ยะลา มีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท และเมื่อผู้กร้องได้รับหนังสือจาก อบจ. ยะลาแล้ว ก็อ่านข้อความไม่ละเอียด และเข้าใจว่า รายได้ อบจ. ยะลาไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท มาโดยตลอด จึงมิได้ยื่นบัญชีฯ ต่อมาเมื่อได้รับหนังสือจากสำนักงานผู้ร้อง ๔ ฉบับ ผู้กร้องก็มิได้แจ้งให้ผู้ใดทราบ ต่อมา นายก อบจ. ได้สั่งให้ผู้กร้องยื่นบัญชีฯ ผู้กร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ ตามคำสั่งนายก อบจ. ผู้กร้องทราบถึงผลเสียที่จะเกิดกับ ผู้กร้องหากไม่ยื่นบัญชีฯ แต่คิดว่ารายได้ของ อบจ. ไม่ถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ได้ตั้งใจที่จะไม่ยื่นบัญชีฯ เพราะมั่นใจว่า ไม่ต้องยื่นเนื่องจากรายได้ของ อบจ. ยะลา ในปี ๒๕๕๒ ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท หนังสือที่ผู้ร้องส่งให้แก่ผู้ร้องก็เข้าใจว่า เป็นเรื่องเตือนให้ผู้นั้นยื่นบัญชีฯ ทุกคนที่ผู้กร้องยื่นบัญชีฯ ในเวลาต่อมา เนื่องจากนายก อบจ. ยะลา บอกว่า ผู้กร้องต้องยื่นบัญชีฯ และต้องทำให้ถูกต้อง

พิจารณาแล้ว ได้ความจาก นายราชพร ทีปริคนะ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา นางวิริยา พูลศิลป์ ผู้อำนวยการกองกิจการสภา รับผิดชอบดำเนินการประชุมสภาฯ นายอัครเดช บำรุงชู ทำหน้าที่ควบคุมการจัดส่งหนังสือ นายมะหะมะ วาแมดีชา ประธานสภาฯ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ถึงปี ๒๕๕๕ นายประทีป รัตนมณี สมาชิกสภาฯ ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงปัจจุบัน นายชูกานัน มะทา สมาชิกสภาฯ ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และรองนายก อบจ. ยะลา ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ และนายอาชีส เบ็ญหาวัน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ตั้งแต่วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ถึงปัจจุบัน ที่ให้การต่อผู้ร้องในชั้นสอบสวนว่าในการประชุมสภาแต่ละปีจะประชุมเกี่ยวกับงบประมาณ ปีละ ๒ - ๓ ครั้ง ก่อนการประชุมจะส่งวาระการประชุมให้ผู้บริหารและสมาชิกทราบก่อนประมาณ ๗ วัน สมาชิกส่วนใหญ่จะเข้าประชุม จะมีการชี้แจงเกี่ยวกับรายได้ทั้งหมดขององค์การฯ

งบประมาณขององค์กรฯ เป็นงบประมาณเปิดเผย เมื่อสำนักงานของผู้ร้องมีหนังสือให้แจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อผู้ร้องได้แจ้งผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ ทราบทุกคน แจ้งเป็นหนังสือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ครั้งแรกส่งให้ทุกคน ครั้งที่สองบอกให้ดำเนินการให้ถูกต้อง โดยเฉพาะผู้ถูกร้องได้ให้ไปพบเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องที่อำเภอหาดใหญ่ แม้ในช่วงแรกจะสับสนเรื่องรายได้เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท หรือไม่ เมื่อได้มีการชี้แจงและสมาชิกสภาฯ ที่ไปอบรมได้สอบถามจากวิทยากรก็ทราบว่า อบจ. ยะลา มีงบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท สมาชิกสภาฯ ที่ไปอบรมก็ได้บอกแก่สมาชิกสภาฯ ทุกคน ในที่สุดทุกคนเข้าใจตรงกันในการประชุมสภาฯ ไม่มีวาระเรื่องการยื่นบัญชีฯ แต่ในระหว่างการประชุมสภาฯ เจ้าหน้าที่สำนักกิจการสภาฯ ได้บอกเรื่องที่มีสมาชิกสภาฯ จะต้องยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีฯ สมาชิกสภาฯ บางคนได้เตือนให้ยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง โดยเฉพาะนายอาชีส เบ็ญหาวัน ได้เรียกให้ผู้ถูกร้องมาพบและบอกว่า ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีฯ ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง นอกจากคำให้การของพยานบุคคลดังกล่าวแล้ว ยังได้รับความจากเอกสารอีก ๒ ฉบับ คือ หนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดเรื่องการประชุมชี้แจงการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่อำเภอหาดใหญ่ (จัดโดยกรมการปกครอง) และหนังสือองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลาทราบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลามีรายได้หรืองบประมาณเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท เห็นว่า พยานบุคคลและพยานเอกสารดังกล่าวฟังประกอบกันได้มั่นคงว่า ผู้ถูกร้องทราบว่า อบจ. ยะลา มีรายได้ในปี ๒๕๕๒ เกินกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท และผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย แต่ไม่ยื่นบัญชีฯ ที่ผู้ถูกร้องอ้างความเข้าใจผิดว่า อบจ. ยะลา มีรายได้ไม่ถึงหนึ่งร้อยล้านบาท เมื่อได้รับหนังสือจาก อบจ. ยะลา ผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านข้อความให้ละเอียด ส่วนหนังสือของสำนักงานผู้ร้องที่ส่งมานั้นก็เข้าใจเป็นการเตือนผู้ไม่ยื่นบัญชีฯ โดยทั่วไป ไม่ได้เจาะจงเฉพาะผู้ถูกร้องและอ้างอีกว่า มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยตลอดจนเรื่องหนี้สินจนไม่สนใจที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมนั้น ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ ที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ ตามที่นายก อบจ. ยะลา บอกให้ยื่นนั้น ก็ล่วงเลยเวลาที่ต้องยื่นบัญชีฯ กว่า ๕๐๐ วัน ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ต่อผู้ร้อง

เกี่ยวกับกำหนดเวลาห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว

แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ซึ่งแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี คือ ๑. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ หรือจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่น หรือวันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว และ ๒. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งนอกจากการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ หรือจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ การให้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองจึงไม่สามารถใช้บังคับได้อีก เนื่องจากผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ดังนั้น วันที่พ้นจากตำแหน่ง คือ วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง กรณีตามคำร้อง ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ เป็นไปตามกรณีที่ ๑ จึงให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น ตามมาตรา ๒๕๒ คือ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า นายสารินทร์ สะอิดดี ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๓

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ